

VEDTAK I SAK 2020/9

Klager: Foreningen for el-overfølsomme
Fagerliveien 13
0587 Oslo
post@felo.no

Innklaget: Kamstrup AS
Innspurten 1 A
0663 OSLO
info@kamstrup.no

Saken gjelder

Krav om utlevering av målerapport fra CE-godkjenning av AMS strømmåler.

Saksgang

Foreningen for e-overfølsomme (Felo) henvendte seg til Kamstrup AS i e-post 8. oktober 2020. I henvendelsen skriver Felo at de ønsker "...hjelp til å få laget et tilpasset EMI/RFI linjefilter som vi bekoster, til å filtrere spenningsstøy fra Kamstrup strømmålere, eller få oversendt målerapporten fra CE godkjenning så vi selv kan få designet et slikt i filter."

Kamstrup AS svarte 15. oktober 2020 at de skulle se på saken. I e-post 20. november 2020 purret Felo på virksomheten da de enda ikke hadde fått noen nærmere oppfølging. Kamstrup AS svarte i e-post samme dag, og oversendte et faktaark ("Fakta om fjernavlesing via radiokommunikasjon"). Felo svarte samme dag tilbake og opplyste at dette ikke var den informasjonen som de etterspurte. Det de ønsker å få er de målinger som ligger til grunn for CE-godkjenningen og som gir detaljert informasjon om de tekniske spesifikasjoner alle produkter må oppfylle for å bli godkjent. Spesielt gjelder det kabelbunden spenningsstøy og overharmonisk støy.

Felo klaget etter dette til Klagenemnda for miljøinformasjon 12. desember 2020.

Etter klagen ble sendt, sendte Kamstrup AS et nytt svar til Felo 16. desember 2020. Virksomheten skriver at de gjerne kan sende kopi av EU-overensstemmelseserklæringen på de målere henvendelsen dreier seg om, men at de trenger opplysninger om typenummer og serienummer for den/de aktuelle målerne. Senere samme dag sender Kamstrup en ny e-post. Det blir vist til svar fra produsenten (morselskapet) i Danmark om at opplysningene Felo ønsker er fortrolige og ikke kan utleveres.

I e-post av 17. desember 2020 henvender Felo seg til nemnda og viser til at de standardiserte samsvarserklæringene som Kamstrup har tilbudt å utlevere ikke det de etterspør. Felo trenger de detaljerte målerapportene som ligger til grunn for godkjenningen. Felo presiserer at de opprettholder klagen og gjør gjeldende at klagefristen gjelder 3 uker fra siste tilsvar.

Kamstrup ga tilsvar på klagen til Nemnda 29. januar 2021.

I e-post 22. februar 2021 sendte Felo ytterligere kommentarer til klagen, og vedla også en rapport fra målinger de hadde fått gjort av kabelbundne støyspenninger på en Kamstrup AMS måler. Sekretariatet oversendte e-posten til Kamstrup i e-post 24. februar 2021. Virksomheten ga tilsvar i e-post av 4. mars 2021.

Klagers anførsler

Felo viser til at foreningen er blitt kontaktet av mange medlemmer som opplever at de blir dårlige etter at de har fått installert ny Kamstrup AMS strømmåler uten sender. De har fått fritak for senderdelen og har derfor vært positivt innstilt til å få den nye måleren, men blir likevel dårlige. Felos erfaring fra lignende saker er at dette skyldes spenningsstøy i frekvensområdet 2 KHz - 30 MHz og harmonisk støy ved 100 Hz - 2000 Hz som sprer seg ut på ledningsnettets i boligen. Mange av medlemmene tåler dette svært dårlig og har derfor store problemer med å bruke moderne teknologi. Det betyr svært mye for Felo å hjelpe disse medlemmene så de kan fortsette å bruke strøm som normalt. De filtrene som er tilgjengelig i markedet er laget for industrielt bruk og ikke egnet for installasjon i bolig, etter deres erfaring.

Felo anfører at den informasjonen de etterspør er teknisk informasjon som alle utstyrsprodusenter er forpliktet til å ha og som dokumenterer i detalj, med egne tekniske målinger, at utstyret er laget i samsvar med gjeldende krav. FELO trenger disse tekniske målingene for å få laget et tilpasset strømfiltre som filtrerer bort spenningsstøy som måleren tilfører strømmettet (EMI/RFI linjefiltre).

Felo anfører at målerne inneholder avansert elektronikk som genererer relativt mye kabelbundne støyspenninger, i et bredt frekvensområde, som sprer seg ut på strømmettet i hele boligen. Det er mye forskning på at dette kan påvirke helsen til mennesker. Man kan ikke slå måleren av hvis man vil bruke strøm og man kan heller ikke nekte å ta den imot. I flere saker har nettselskapene stengt strømmen til kunder som vegrer seg for å ta den imot. Felo mener derfor det er rimelig at de ber om å få dokumentert graden av støyspenninger.

I e-posten av 22. februar 2021 viser Felo til at de har fått utført målinger av kabelbundne støyspenninger på en Kamstrup AMS måler, i Bajog målelaboratorium i Tyskland. Hvis målingene stemmer, så overskrider Kamstrup tillatt grenseverdier for kabelbundne støyspenninger. Bakgrunnen for at Felo har bedt Kamstrup om målinger, er ikke at de mistenker at de overskrider tillatte grenseverdier, men Felo mener målingene likevel styrker grunnlaget for at Kamstrup pålegges å utlevere sine egne målinger. Det anføres at produsenter av elektronikk selv skal sørge for at de holder seg innenfor grenseverdiene for kabelbundne støyspenninger, uten at dette blir kontrollert av noen offentlig instans.

Virksomhetens anførsler

Kamstrup anfører at klagen fra Felo ikke kan føre fram. Det vises til at deres AMS-målere er CE-godkjente og oppfyller alle europeiske og nasjonale grenseverdier for elektromagnetisk stråling. Kamstrup mener de har oppfylt informasjonskravet i produktkontrollen § 10 ved å tilby informasjon som viser at målerne er CE-godkjent, og mener det ikke finnes grunnlag for å dra i tvil at Kamstrups CE-godkjenning ikke oppfyller kravene i produktkontrollen § 1.

Kamstrup anfører videre at informasjonskravet kan unntas etter produktkontrollen § 10 femte ledd. Det vises til at dersom de skulle utlevert slik detaljerte opplysninger som Felo etterspør, så

måtte Kamstrup utgi hele eller deler av den tekniske konstruksjonsfilen, som inneholder konfidensiell informasjon om Kamstrups produktløsninger. Kamstrup anfører at de eneste som kan forlange å få utlevert hele eller deler av den tekniske konstruksjonsfilen er myndighetene, hvis det foreligger mistanke om manglende overholdelse av gjeldende krav og regler. Den tekniske konstruksjonsfilen eller deler av den utleveres derfor ikke til andre personer, grupper, eller instanser. Kamstrup stiller seg imidlertid positiv til å være behjelpelig med å besvare spørsmål eller dele generell kunnskap om deres løsninger og samarbeider gjerne om det.

I tilsvar til siste e-post fra Felo vedrørende målinger de har gjort, svarer Kamstrup:

“Kamstrup’s product is approved by a notifying body. Such approval lives up to a certain quality standard with a large number of test standards etc. At all times, Kamstrup is committed to ensure such standards, and Kamstrup has shared relevant information with FELO in this regard – proving the standard.

A notifying body is an independent body approving products. The report attached is not relevant in relation to this. As such, we have no comments to the content of the report attached, which is a one-sided document ordered by and prepared by FELO for this case.”

Nemndas vurdering

Klagefrist

Det følger av produktkontrollloven § 10 sjette ledd og miljøinformasjonsloven § 19 andre ledd at klagefristen er tre uker fra underretning om avslag på krav om miljøinformasjon er kommet frem til den som krever innsyn. Klagen er datert 12. desember, altså tre uker og en dag etter det som da hadde vært siste kontakt mellom partene (20. november). Etter at klagen ble sendt, har det vært ny dialog mellom partene, sist ved e-poster 16. desember 2020. Felo gjør gjeldende at klagefristen gjelder 3 uker fra siste tilsvar.

Nemnda finner det ikke nødvendig å ta stilling til klagers anførsel om at klagefristen skulle vært beregnet fra 16. desember 2020. Klagenemnda har i flere tilfeller tatt en sak opp til behandling selv om klagefristen var oversittet med noen dager. Se f.eks. sak 2019/5 som igjen viser til en rekke andre saker. I herværende sak er klagefristen oversittet med 1 dag og innklagede har heller ikke anført oversittelse av klagefrist som grunnlag for å avvise klagen. Nemnda kan ikke se at det er vektige grunner mot at klagen tas opp til behandling og gir oppreisning for oversittelse av klagefristen i samsvar med forvaltningsloven § 31 a).

Miljøinformasjon om produkter

I henhold til miljøinformasjonsloven (mil.) § 19 er Klagenemnda for miljøinformasjon klageinstans for avslag på krav om miljøinformasjon etter miljøinformasjonsloven kap. 4 (Miljøinformasjon og virksomhet) og etter produktkontrollloven § 10.

Denne saken gjelder krav om miljøinformasjon om egenskaper til bestemte produkter, og informasjonskravet vurderes derfor etter produktkontrollloven.

Hvilken informasjon kan kreves etter produktkontrollen § 10 første ledd?

Slik nemnda forstår klagen er informasjonskravet utlevering av målerapport fra CE-godkjenning som viser graden av ledningsbunden spenningsstøy fra strømmålere uten kommunikasjonsdel. Nemnda skal ikke ta stilling til om produktet oppfyller godkjenningskravene for CE-merking eller andre godkjenningsordninger, men skal ta stilling til hvilken rett til informasjon som følger av produktkontrollen.

Etter produktkontrollen § 10 første ledd har enhver rett på å få informasjon bl.a. om:

- a) produktet inneholder komponenter eller har egenskaper som kan medføre virkning som nevnt i § 1,
- b) hvilke komponenter eller egenskaper dette er, og
- c) hvordan produktet må håndteres for å unngå virkning som nevnt i § 1,

I loven § 1 fremgår at lovens formål er å:

- a) forebygge at produkter medfører helseskade, herunder å sørge for at forbrukerprodukter og forbrukertjenester er sikre,
- b) forebygge at produkter medfører miljøforstyrrelse, bl.a. i form av forstyrrelse av økosystemer, forurensning, avfall, støy og lignende,
- c) forebygge miljøforstyrrelse ved å fremme effektiv bruk av energi i produkter.

Nemnda må vurdere om informasjonskravet om ledningsbunden spenningsstøy er produktinformasjon som omfattes av produktkontrollen § 10 første ledd jf. § 1, det vil si om det gjelder informasjon om innhold eller egenskaper ved produktet som kan medføre helseskade. Med helseskade menes svekkelse av menneskers psykiske og fysiske helse, også akutte legemlige skader.¹ Retten til informasjon er ikke betinget av at produktet med sikkerhet eller sannsynlig medfører helseskade, jf. at lovens ordlyd er at produktet "kan" medføre helseskade, altså produktets mulige påvirkning. Se f.eks. nemndas avgjørelse i sak 2008/7 som gjaldt informasjon om mobilmasters plassering og avgjørelse i sak 2018/4 om konsekvensanalyse av utplassering av AMS-målere.

Om nye strømmålere og helseplager

Innføring av nye AMS strømmålere ble forskriftsfestet² i 2011, og målsettingen har vært at alle strømkunder skulle ha fått montert slik måler innen 1. januar 2019. Enkelte kunder har vært skeptiske og engstelige for å få montert de nye målerne hjemme. Motforestillingene har i første rekke vært knyttet til frykt for helseskade ved stråling fra målerens kommunikasjonsenhet (sender) og bekymring for personvern og privatliv, begrunnet i de data måleren registrerer og sender inn til nettselskapet. Enkelte har også stilt spørsmål om målere uten kommunikasjonsdel (som saken her gjelder) kan forårsake de helseplager som personer med el-overfølsomhet opplever. Det er i den forbindelse trukket fram spørsmål om en mulig sammenheng mellom spenningsstøy fra målerne og helseplager.

Spenningssetter man installasjoner, elektrisk utstyr eller produkter oppstår det elektromagnetiske felt. Alle elektriske og elektroniske apparater har derfor et elektromagnetisk felt rundt seg.

¹ Jf. Ot. prp. nr. 51 (1974-75) Lov om produktkontroll

² <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1999-03-11-301>

Elektrisiteten fra strømmettet har en frekvens på 50 Hz. Ved spenningsstøy oppstår forstyrrelser i den jevne spenningen.

Mange moderne apparater kan være følsomme overfor spenningskvalitet, og kan forårsake støyspenninger. Elektriske apparater eller installasjoner kan slik påvirke hverandre, som forstyrrelser mellom TV-apparater, mobiltelefoner, radioer og nærliggende vaskemaskiner eller elektriske ledninger.

Strømmålere skal oppfylle krav satt i flere forskrifter, direktiver og standarder for å få CE-godkjenning³, bl.a. direktiv 2014/30/EU om elektromagnetisk kompatibilitet jf. forskrift 2017-10-10-1597 om elektromagnetisk kompatibilitet (EMC) og forskrift om EØS-krav til elektromagnetisk kompatibilitet (EMC) for utstyr til elektronisk kommunikasjon. EMC-direktivet skal begrense uønsket elektromagnetisk utstråling fra utstyr for å unngå forstyrrelser for andre apparater og faste installasjoner i dette miljøet. Elektriske apparater som selges i Norge og andre EØS-land, og også installasjoner, skal oppfylle kravene i direktivet. Formålet med regelverket er å sikre at ikke annet teknisk utstyr forstyrres.

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) skriver på sine nettsider at radiostråling fra AMS-målere er så svake at det ikke er helsefarlig å ha slike installert.⁴ I rapporten fra Nkom "Avanserte måle- og styringssystemer, Måling av sendemønster og EMF-eksponering, Januar 2018" konkluderes det med at eksponeringen for elektromagnetisk felt er "svært lav og langt under gjeldende grenseverdier."⁵ En ekspertgruppe nedsatt av Helse- og omsorgsdepartementet og Samferdselsdepartementet i 2012 gjorde en større gjennomgang av kunnskapsgrunnlaget og en vurdering av helserisiko og forvaltningspraksis rundt svake høyfrekvente elektromagnetiske felt. Ekspertgruppen konkluderte med at de senere års forskning og studier samlet sett ikke gir belegg for at eksponering av svake radiofrekvente felt fører til skadelige helseeffekter. Samtidig er det lagt til grunn at enhver eksponering ikke bør være høyere enn at tilsiktet nytte oppnås (brev 21.05.2013 fra Helse- og omsorgsdepartementet og Samferdselsdepartementet og Stråleverninfo 15-12). I Stråleverninfo 15-12 vises det til at det er utført et stort antall vitenskapelige studier som har undersøkt hvorvidt EMF fører til helseplagene enkelte opplever og som av mange beskrives som el-overfølsomhet. Selv om helseplagene er reelle mener ekspertgruppen at det ikke er påvist at elektromagnetiske felt er årsak til disse helseplagene.

På Helsedirektoratets nettsider⁶ ble det i 2018 informert om at det ikke er dokumentert sammenheng mellom helseplager og stråling fra automatiske strømmålere, og at fastleger ikke skal skrive ut legeattest som sier at pasienter har helseplager som skyldes stråling fra automatiske strømmålere. Det er likevel slik at noen får legeattest som gir plikt for nettselskapene til å tilby montering av måler uten kommunikasjonsdel.

I de ovenstående rapportene er det ikke konkret diskutert evt. strålingseksponering som følge av ledningsbunden spenningsstøy. Nemnda er kjent med at det finnes enkelte forskere som peker på en sammenheng mellom spenningsstøy (av og til omtalt som "skittenstrøm") og helsevirkninger.⁷ Disse

³ Hvilke krav stilles til nye el-målere? — Justervesenet

Import og omsetning av elektriske produkter | Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (dsb.no)

Produksjon, import og salg av utstyr - Nkom

Elektriske og elektroniske produkter - Simonsen Vogt Wiig (svw.no)

⁴ Automatiske strømmålere - DSA StrålevernInfo_09-17_Automatiske strømmålere.pdf (dsa.no)

⁵ <https://dsa.no/mobil-og-tradlost/automatiske-straummalarar-copy#>

⁶ Legeattest og automatiske strømmålere - Helsedirektoratet

⁷ Eksempler:

har blant annet vært trukket fram fra grupper som Stopp Smartmålerne og andre. Samtidig finnes det andre forskere som har pekt på svakheter ved studier som viser sammenheng mellom EMF og helseplager.⁸

Folkehelseinstituttet har i artikkelen "Felt fra kraftlinjer og elektriske apparater (Ekstremt Lavfrekvente Felt, ELF)" uttalt at det elektriske feltet fra elektriske apparater anses som lavt og uten helsemessig betydning, bortsett fra faren for overslag og støt ved høye spenninger.⁹

Nemndas sekretariat har vært i kontakt med Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) og Folkehelseinstituttet (FHI) for å få mer informasjon om sammenhengen mellom helsevirkninger og kabelbuden spenningsstøy. DSA opplyser at de mener AMS-målere uten sender ikke er noe problem, og vil være å anse som hvilket som helst elektrisk apparat man har i en bolig. FHI uttaler at det er liten grunn til bekymring for eksponering fra strømmålere, uansett hvordan de sender signaler til leverandøren.

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) har lagt til grunn at avregningsforskriften § 4-1 andre ledd bokstav b gir kunden rett til å få fritak fra AMS-måler med aktiv kommunikasjonsenhet hos kunder som kan dokumentere vesentlig ulempe ved slik installasjon gjennom en erklæring fra lege eller psykolog. RME understreker imidlertid at kunden ikke har krav på å få beholde gammel elektrisitetsmålere.

På nettsidene til Foreningen for EI-overfølsomme uttales det at et økende antall personer opplever plager som er forbundet med elektromagnetisk stråling¹⁰. Det er på foreningens hjemmesider også lagt ut informasjon om AMS-målere og det vises til at flere av foreningens medlemmer har opplevd økte helseproblemer etter å ha fått målere installert. EI-overfølsomme reagerer ofte både på lavfrekvente og høyfrekvente felt, men ikke alltid like mye. Hvordan og når plagene oppstår varierer fra person til person. Foreningen mener forskning viser at stråling kan gi alvorlige negative helseeffekter. Det er på foreningens hjemmesider også lagt ut informasjon om AMS-målere og det vises til at flere av foreningens medlemmer har opplevd økte helseproblemer etter å ha fått målere installert. I medlemsbladet Strålevett for 2-19 blir problemet med "skittenstrøm" belyst.

Nemnda er også kjent med at domstolene har behandlet flere saker angående stenging av strømmnett hos personer som har nektet installering av ny måler. Sakene har imidlertid til nå ikke gått inn problemstillingen som reises i klagesaken her.

Nemndas vurdering

Nemnda legger vekt på at formålet med informasjonsretten i § 10 er å sette folk flest i stand til bl.a. å beskytte seg selv mot helse- og miljøskade, og å påvirke andre – både næringsliv og myndigheter – til å handle til beste for disse formålene. På s. 121 i Ot. prp. nr. 116 (2001-2002) uttales: *"Enkelte grupper av befolkningen, spesielt sårbare grupper slik som barn, allergikere eller andre med lavere toleransegrenser, kan ha behov for et høyere beskyttelsesnivå enn det samfunnet ellers legger til*

- "Dirty Electricity and Electrical Hypersensitivity: Five Case Studies", Magda Havas and David Stetzer

- "Dirty electricity": what, where, and should we care?, Frank de Vocht, Journal of Exposure Science & Environmental Epidemiology volume 20, pages399–405(2010),

- Dirty electricity, chronic stress, neurotransmitters and disease, Samuel Milham & David Stetzer, Electromagnetic Biology and Medicine: Vol 32, No 4,

- «Smarte strømmålere» – Hvordan kan «så lite stråling» være et problem? | steigan.no

⁸ Eksempler: Methodological limitations in experimental studies on symptom development in individuals with idiopathic environmental intolerance attributed to electromagnetic fields (IEI-EMF) – a systematic review | Environmental Health | Full Text (biomedcentral.com) og Do people with idiopathic environmental intolerance attributed to electromagnetic fields display physiological effects when exposed to electromagnetic fields? A systematic review of provocation studies - PubMed (nih.gov)

⁹ <https://www.fhi.no/ml/miljo/straling/mer-om-straling/felt-fra-kraftlinjer-og-elektriske-apparater-ekstremt-lavfrekvente-felt-el/>

¹⁰ EI-Øverfølsomhet - FELO

grunn. Men dette er umulig uten tilgang til informasjon om mulige skadevirkninger." Samme synspunkter er også fremhevet av lovutvalget i NOU 2001:2 pkt. 9.3.6.2, hvor det blant annet er trukket fram at for at spesielt sårbare grupper skal kunne beskytte seg mot helsefare på samme måte som andre mennesker kan, må de ha rett til spesielle opplysninger.

I lovutvalget (NOU 2001:2 s. 75) ble det pekt på at det ikke kan være noe krav om påvist sammenheng mellom en aktivitet, f.eks. bruk av produkt, og effekter, men at det er grunnlag for en forsvarlig hypotese om en slik sammenheng. Enkeltmennesker som ønsker å være mer føre var enn myndighetene, og som ønsker å unngå produkter der selv mistanken er meget svakt dokumentert, vil kunne ønske seg informasjon om mistenkte effekter. Utvalget uttalte at retten til slik produktinformasjon bør være betinget av at den er av en viss betydning, men at graden av betydning vil etter utvalgets vurdering være avhengig av hvilke typer opplysninger det er tale om (NOU 2001:2 s. 88).

I forarbeidene til produktkontrollloven (Ot.prp. nr. 51 (1974-75) s. 89) uttales det om kunnskapsplikten at: *"Dreier det seg om nye produkter eller andre produkter man ikke kjenner virkningen til, vil utgangspunktet for tilvirkerens og importørens kunnskapsplikt være en annen enn hvor en står overfor produkter med alment kjente – virkninger. Produsent og importør vil da, med mindre det er nokså åpenbart at produktet ikke kan ha slike virkninger som nevnt i § 1, ha en aktiv kunnskapsplikt og måtte skaffe seg kjennskap til produktet."*

I sak 2018/4 vurderte nemnda krav om konsekvensanalyse ved installering av AMS strømmålere. Nemndas flertall kom den gang etter en totalvurdering til at informasjonskravet gjaldt et produkt som kan medføre helseskade, jf. produktkontrollloven § 10 første ledd a). Det ble lagt vekt på at det er en interesse rundt spørsmål om helseeffekter av AMS-målere og stråling, herunder at det pågår en debatt om grenseverdiene av slik stråling er for høye. Flertallet uttalte:

Sammenholdt med formålet bak miljøinformasjonsloven og allmenhetens behov for kunnskap og mulighet til å påvirke beslutningstakere, fant nemnda i sak KMI 2016 –10 at informasjon om stråling fra basestasjoner var å anse som miljøinformasjon som var utleveringspliktig. Flertallet i nemnda legger til grunn at de samme hensynene gjør seg gjeldende i saken her. Det må videre vektlegges at installering av AMS ikke er valgfritt, men pålagt.

Saken 2018/4 gjaldt en konsekvensanalyse av innstilling av AMS-målere, og nemndas flertall kom til at virksomheten hadde oppfylt informasjonsplikten med informasjonen som var gitt til klager.

Nemnda legger til grunn at diskusjonen om helseplager fra AMS-målere i stor grad har vært knyttet til stråling fra kommunikasjonsenheten (sender). Saken som nemnda nå har til behandling gjelder ikke stråling i forbindelse med kommunikasjonsenheten, men ledningsbunden spenningsstøy fra strømmålere uten kommunikasjonsenhet. Nemnda har merket seg at de ovennevnte myndigheter mener det ikke er sannsynlig at ledningsbuden spenningsstøy fra AMS-målere kan gi helseplager.

Samtidig må det vektlegges at installering av strømmåleren er lovpålagt og ikke kan velges bort. Produktkontrollloven skal gjøre det mulig for den enkelte å få informasjon om helsevirkninger av produkter, og det skal tas i betraktning at sårbare grupper kan ha større behov enn andre. Nemnda vektlegger også at informasjon som etterspørres allerede besittes av virksomheten.

Nemnda har etter en konkret vurdering av disse hensynene kommet til at produktkontrollloven § 10 gir rett til å få besvart spørsmål om ledningsbunden spenningsstøy fra strømmålerne.

Et annet spørsmål er hvor detaljert virksomheten må svare og i hvilken form slik informasjon må gis. Produktkontrollloven § 10 gir i utgangspunktet ikke rett til å få tilgang til spesielle dokumenter, det er det spesifiserte informasjonsinnholdet en har krav på. Dette kommer til uttrykk i produktkontrollovens ordlyd om at det man har krav på informasjon om er "om" produktet inneholder de nevnte komponenter eller har de nevnte egenskaper, og evt. "hvilke" komponenter eller egenskaper dette er.

Det følger av produktkontrollloven § 10 sjette ledd jf. miljøinformasjonsloven § 18, at den som får krav om miljøinformasjon kan utlevere informasjonen i den formen som vedkommende anser "hensiktsmessig". Informasjonen som gis skal likevel være *"dekkende og forståelig i forhold til det informasjonsbehovet kravet gir uttrykk for."* Dette gjelder både med hensyn til formen opplysningene gis i, og utvalg og innhold i de opplysningene som gis.

Hovedregelen er at det er opp til virksomheten å bestemme i hvilken form informasjonen skal gis. I noen tilfeller er midlertid virksomheten pålagt å gi ut bestemte dokumenter. Se f.eks. sak 2018/12 B med referanse til andre saker. Nemnda kom i disse sakene til at informasjonskravet ikke kunne besvares dekkende på andre måter enn ved utlevering av de konkrete dokumentene som ble etterspurt.

Nemnda mener det ikke er grunnlag for en slik slutning i dette tilfellet, og mener dermed at virksomheten kan besvare kravet på andre måter enn ved å utlevere de konkrete målerapportene, så lenge informasjonen blir dekkende i forhold til det informasjonsbehovet kravet gir uttrykk for.

Kan informasjonen kreves av innklagede virksomhet?

Miljøinformasjon om innhold i produkter som kan medføre helseskade kan kreves av både produsent, importør, bearbeider, omsetter eller bruker av produktet, jf. produktkontrollloven § 10 annet ledd.

Denne plikten til å gi miljøinformasjon har sammenheng med at alle virksomheter som omsetter produkter har en aktsomhetsplikt om stoffer som kan medføre helseskade og miljøforstyrrelse i produkter de omsetter på markedet, jf. produktkontrollloven § 3 første ledd. Etter § 3 tredje ledd plikter produsenter og importører å skaffe seg kunnskap som er nødvendig for å vurdere om produktet kan medføre miljøskade eller helseskade. I Ot. prp. nr. 116 (2001-2002) (s. 178) er dette nærmere omtalt: «I henhold til produktkontrollovens forarbeider innebærer dette en plikt til å ha oversikt over eksisterende kunnskap, men også å innhente opplysninger der man ikke har dem, og å utøve en viss kritisk sans overfor informasjonskilder og hvilke som er relevante og pålitelige.»

Produsent, importør, bearbeider og omsetter av produkter plikter å gi slik informasjon til etterfølgende salgsledd jf. produktkontrollloven § 10 syvende ledd. Den enkelte kan videre kreve miljøinformasjonen fra produsent, importør, bearbeider, omsetter eller bruker av et produkt, jf. produktkontrollloven § 10 annet ledd. Informasjonsplikten etter § 10 henger således sammen med den kunnskapsplikten virksomheten har etter § 3.

Kamstrup AS i Norge er helheid datterselskap av Kamstrup i Danmark, som er produsent. Kamstrup AS i Norge er importør og omsetter av AMS-målere i Norge og skal derfor ha informasjon om produktet har komponenter eller egenskaper som kan medføre helse- og miljøskade og hvilke komponenter dette. Informasjonskravet kan således rettes mot Kamstrup, som har plikt til å gi miljøinformasjon.

Er informasjonskravet omfattet av bestemmelsene om taushetsplikt?

Kamstrup AS har anført at dersom de skal besvare kravet så må de utlevere en eller flere av de tekniske konstruksjonsfilene og at disse inneholder konfidensiell informasjon om Kamstrups produktløsninger.

Dersom et krav om miljøinformasjon gjelder opplysninger som anses som forretningshemmeligheter, har virksomheten ikke plikt til å utgi informasjonen, jf. produktkontrollloven § 10 femte ledd bokstav b). Det fremgår her at krav om informasjon kan avslås *"dersom informasjonen som etterspørres angår tekniske innretninger og framgangsmåter, samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningene angår."*

Klagenemnda har i tidligere praksis lagt til grunn at en påstand om å avslå et krav med denne begrunnelsen må være grunnlagt, og at behovet må være godtgjort av den som krevet hemmelighold. jf. bla nemndas vedtak i sak 2017/4. Dette følger også av rettspraksis (Rt. 2010 s. 385).

Nemnda har ikke fått seg forelagt de tekniske konstruksjonsfilene, men har merket seg virksomhetens opplysninger om at slik dokumentasjon vil avsløre hvordan produktet er konstruert. Generelt vil informasjon om tekniske konstruksjoner kunne utnyttes av konkurrenter i markedet og opplysninger om produktløsninger vil derfor kunne være å anse som forretningshemmeligheter.

Klagers informasjonskrav gjelder målerapporten fra CE-godkjenning, og ikke de tekniske konstruksjonsfilene. Nemnda viser til at virksomheten kan besvare kravet i den form den ønsker, så lenge informasjonen som blir gitt er dekkende i forhold til det informasjonsbehovet kravet gir uttrykk for. Klager ønsker å få tilsendt målerapportene for å få kunnskap om graden av ledningsbunden spenningsstøy som ligger til grunn for CE-godkjenning.

Nemnda mener selve måleresultatene ikke er opplysninger om tekniske innretninger og framgangsmåter, som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde. Opplysninger om måleresultatene vil etter nemndas oppfatning kunne utleveres uten å avsløre tekniske løsninger. Kravet kan besvares ved å utlevere målerapportene som ligger til grunn for CE-godkjenningen eller på annen måte å utgi opplysninger om måleresultatene som viser graden av spenningsstøy.

Har virksomheten oppfylt sin informasjonsplikt?

Nemnda må vurdere om Kamstrup har oppfylt informasjonsplikten, jf. produktkontrollloven § 10 sjette ledd og miljøinformasjonsloven § 18 første og annet ledd. I henhold til disse bestemmelsene kan informasjon utleveres på den måten som virksomheten anser hensiktsmessig. Informasjon skal imidlertid være dekkende og forståelig i forhold til informasjonsbehovet til den som ber om informasjon. Innsynskravet kan besvares ved å vise til registre, rapporter, produktmerking eller lignende dersom opplysningene allerede foreligger der.

Klager har fått utlevert faktaarket "Fakta om fjernavlesing via radiokommunikasjon", og virksomheten har også tilbudt seg å sende over samsvarserklæringen. En samsvarserklæring gjengir regelverk og standarder som produktet oppfyller.

Faktaarket gir informasjon om:

- at frekvensområdet er 444,675-444,725 MHz
- at produktene overholder alle krav til stråling, også under grenseverdiene definert av ICNIRP
- at termisk belastning målt i W/m² er over 30 min
- at MPE-grenseverdien for strømmåleren er 2,17W/m². Verdien for en Kamstrup AMS-måler er 0,0018 W/m² (termisk belastning fra radiobølger)
- at strålingen kan minimeres betydelig ved å koble til en ekstern antenne

Nemnda har merket seg at virksomheten har sagt seg behjelpelig med å besvare spørsmål eller dele generell kunnskap om deres løsninger og har stilt seg villig til å samarbeide om det. Nemnda kan imidlertid ikke se at informasjonen som er utlevert gir klager svar på spørsmål om spenningsstøy fra målerne utover at de tilfredsstiller kravene i gjeldende reguleringer og CE-merking.

Vedtak

Med hjemmel i lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser (miljøinformasjonsloven) § 19 fattes følgende vedtak:

Kamstrup AS plikter innen 30 dager å gi Felo informasjon om måleresultat av ledningsbunden spenningsstøy som ligger til grunn for CE-godkjenning fra deres strømmålere.

Vedtaket er avsagt etter møte i Klagenemnda 19. mars 2021 og senere utveksling av tekst til vedtak på e-post. Vedtaket er datert den dagen alle medlemmene har gitt sitt samtykke til teksten.

Vedtaket er endelig og partene har ikke klagerett.

Tvist om plikter og rettigheter etter mil. kapittel 4 kan bringes inn for domstolene ved søksmål.

Partene i søksmålet vil være den som har fremsatt det omtvistede kravet og den virksomheten kravet retter seg mot, jf. forskrift 14. desember 2003 nr. 1572 om Klagenemnda for miljøinformasjon § 10.

12. april 2021

Arne Oftedal

leder

Sigrid Andersen Cabot

nestleder

Elin Vestrum

Ina Lindahl Nyrud

Maren Esmark

Andreas Pihlstrøm

Yngve Holth

Trude H. Nordli